

Bjørn á Heygum

Nýggj stuðulsskipa í eygsjón

Prísurin kunstiga niður

Jørgen Niclassen hevur nú sett eitt nýtt geníalt uppskot um stuðul úr landskassanum til leiguíbúðir á dagsskrá.

Vit mangla leiguíbúðir, og tær verandi leiguíbúðirnar eru ov dýrar, sigur Jørgen.

Fyri at fáa fleiri leiguíbúðir og prísin niður, so er algongda leiðin hjá figgjarmálaráðharranum at fara niður í landskassan, ella óbeinleiðis niður í lumman hjá skattaborgarunum eftir pengum.

Heili 20 % av útreiðslunum til hesar nýggju út-leigubygningar skal nevniliga figgjast við mv.g. frítøku av íløguni . Um nakað uppbýtið er millum tilfar og arbeiðsløn sigur søgan onki um enn.

Ójavni millum eigarar og leigarar

Fyri at rættvísgera sjálvan stuðulin, verður umframt verandi prísstøði og sokallaða eftirspurningin, víst á tann ójavna sum ger seg galdandi millum eigarar og leigarar í Føroyum.

Vanligi leigarin fær ongan almenna studning.

Hinvegin fær ein eigari, sum tekur lán í einum banka til sín bústað meir ein triðjing, ella 35 % +i rentustuðli frá Føroya Fólki.

T.v.s tey sum ikki hava lán og kanska enntá ikki hava ráð at fáa sær eitt lán, harundir leigararnir - skulu gjalda fyri tey, sum hava lán, - tað er logikkurin!

Almennur bankastuðul

Rentan er fortjenastan hjá bankunum fyri at selja eina vøru, sum eitur pengar!

Heilar 126 milliónir kr. verða í hesum árinum brúktar á figgjarlógini, sum beinleiðis stuðul at samsýna bankunum henda part av teirra inntøku.

Ongin vinna fær so stóran studning frá tí almenna í Føroyum, sum figgjargeirin, t.v.s. bankarnir, - sum minst av øllum skuldu havt brúk fyri tí!

Stuðulin frá skattaborgarunum verður m.a. brúktur til at figgja sokallaðu skáalánini, sum reelt er ein leiga til bankarnar, har leiga undantaksvís fær almennar sersømdir umvegis rentustuðulin.

Ongi ivi er um, at rentustuðulin ongantið hevur nátt sínum endamáli um at lækka samlaða íbúðarkostnaðin svarandi til stuðulin.

Stuðulin hækkar prísstøðið

Tvørturímóti hendir tað, at rentustuðulin fyri meginpartin viðkomandi verður brúktur til at blása prísin upp á íbúðarmarknaðinum.

Kostnaðurin fyri ein hús ella eina eigaííbúð verður jú eyðsýnt tilsvarandi hægri, nú figging fæst til eitt hægri boð enn ráð annars eru til, takka verið hesum góða rentustuðli.

Veruleikin er tann, at rentustuðulin, sum var ætlaður einstaka húsa- og íbúðaeigaranum bert er endaður, sum ein munandi eyka-inntøka fyri bankarnar og ongan annan.

Fyri at koma ójavnanum millum eigarar og leigarar til lívs átt rentustuðulin heldur at verið niðurlagaður, enn at verða brúktur sum jarnbrot fyri nýggjum avskeplandi og ósunnum stuðulsskipanum.

Avlaging av marknaðinum

So er spurningurin um vit nú skulu fara undir eina nýggja líka so óhepna stuðulsskipan við mv.g.frítøku á einum parti av íbúðarmarknaðinum

Ásannast má, at tað altíð hevur verið ein rættuliga

sterkur tendensur hjá tí føroysku politisku skipanini til at avlaga og skeikla marknaðarmekanismurnar t.v.s útboð og eftirspurning, við alskyns almennum studnings- og loftingar-tiltøkum, og her er ongin munur á sokallaðum borgarligum og socialistiskum flokkum.

Av berum stuðli og studningi til líkt og ólíkt, fór tað føroyska samfelagið so logandi á húsagang í 1992/93. Bankarnir rapaðu, allur flotin fór á tvingilsølu, hóp-arbeðsloysi upp til (25 %), og ikki minst hópfráflyting (15%), sum gav samfelagnum eitt so ógvusligt afturstig, at vit enn tann dag í dag líða undir eftirsjúkunum.

Katastrofalar avleiðingar

Ein skuldi trúð at vit høvdu lært av okkara katastrofalu mistøkum á hesum øki!

Hvat hjálpti tiltikna løgtingslógini um ráfiskagrunnin, LL um veðhald fyri lánnum til fiskiskip og fiskavirkir, LL um veðhald fyri lánnum til frysti- og flakavirkir, LL um lán/serlán til fiskifør, LL um prísiskoyti til ráfisk, LL um eykastudning til veiðu av ídnaðarfiski, LL um brennioljustudning til fiskiskip, LL um agnstudning, LL um studning til útróðrarstøðir, LL um studning til veiðu av svartkjaftri, LL um studning til veiðu av lodnu, LL um endurgjald til garnaskip, LL um ábyrgd fyri lánnum til fiskamjøl og lýsi á goysmu, LL um stuðul til arbeiðskapandi tiltøk innan fiskivinnuna á landi, LL um umleggingarstuðul til trolbátar, LL um minstuløn til útróðarmenn, LL um minstuløn, dagstudning og minstaforvinning, LL um rakstrar- og manningarstudning, LL um stuðul til vøru-

menning á føroyskum fiskavirkjum, LL um prísiskoyti til ráfisk, LL um upphøggingarstuðul o.s.fr. – ONKI! - PÚRT ONKI!, - uttan at avskepla alt samfelagið.

Mælt verður tí staðiliga frá at seta í verk nýggjar almennar stuðulsskipanir, og hetta er líka mikið um talan er um vinnulív ella íbúðarmarknað - sjúkuelvandi áriníð er júst tað sama!

Spekulation og kreativ bókføring

Av ringum royndum vita vit, at hetta bara elvir til spekulation og kreativa bókføring. Harafturat kemur, at ongin víska er fyri at stuðulin kemur íbúðarleigarunum til góðar við lægri leigugjaldi.

Fer hesin stuðul bara at minna um áður galdandi mv.g. frítøku fyri arbeiðsløn í samband við bygging/umbygging av sethúsum v.m., so fara vit at síggja nógvar sokallaðar fantasifullar konstruktiónir fyri onkusvegna at koma sær undir hesa “lukrativu” skipan.

Eins og allar aðrar stuðulsskipanir verður hon bæði tung og trupul at umsita, og ongin ivi er um, at tað mest fer at ráða um hjá ymsum byggimatadurum at finna hol í lógini, heldur enn at hugsa um, at ein komandi leigari skal fáa eina so bíliga leigu sum gjørligt.

At enda er tað mín áheitan, at um tað í heila tikið skal blíva talan um nakra mv.g. frítøku, so avmarkið hetta til lestraríbúðir (kollegium) bygdar av Húsalánsgrunninum, sum nú hevur fingið eitt so tápuligt navn sum “Bústaðir”.

Alfred Olsen
Sambandstingmaður

Skálafjarðar-tunnilin – nú verður gongd sett á verkætlanina

Politiskt mál fyri samgonguna

Samgongan hevur sett av 6 mió.kr. í 2013 til at fyrireika byggingina av Skálafjarðartunnlinum. Tað hevur í longri tíð og støðugt verið arbeiðt við hesari verkætlan – verkætlanin er nú á einum vegmóti og takast skulu nakrar politiskar avgerðir.

Samgongan metir, at henda verkætlan nú eigur at raðfestast høgt og fyrireikast soleiðis, at farast kann undir byggingina skjótast til ber. Ein týðandi partur av hesari fyrireiking er figgingarmøguleikar, figgingarleistur og hvør skal standa fyri verkætlanini, t.v.s. felagformur o.a.

Innlendismálaráðið kannar figgingarmøguleikar

Innlendismálaráðið er farið undir at kanna figgingarmøguleikarnar og í hesum døgum sita serfrøðingar og figgingarstovnar saman fyri at finna út av, hvussu og hvør figgingin skal verða til Skálafjarðartunnilin. Talan er sum kunnugt um eina verkætlan uppá eina milliard krónur.

Málið má verða at útvega eina skilagóða figging til hesa verkætlanina, so arbeiðið kann byrja skjótast møguligt og tunnilin takast í brúk um góð 4 ár.

Verkætlanin fyriskipast av privatum felag

Skálafjarðartunnilin skal eftir ætlan gerast av einum privatum felag. Hetta kann tryggja,

at íløgan verður gjørd skjótt, effektivt og so bíligt sum gjørligt. Harafturat vil landið ella landskassin eisini sleppa undan at taka lán og/ella ábyrgdast fyri skuld.

Samfelagsgagnlig íløga

Skálafjarðartunnilin er ein av teimum samferðsluverkætlanum, sum vil verða til gagn fyri alt tað føroyska samfelagið.

Miðstaðarøkið í Føroyum verður heilt broytt við Skálafjarðartunnlinum, av tí, at báðir “armarnir” á Skálafjørðinum og Eysturoyggin og Suðurstreym, verða bundnir saman.

Henda íløga og broyting hevur við sær eitt stórt búskaparligt virði fyri tað føroyska samfelagið, sum verður mett til góðar 100 mió. kr. um árið. Talan verður um sparda koyritið, sum fyri ein á Skálafjørðinum merkir 1½ tíma meira við hús pr. dag, ið svarar til 1 heilan arbeiðsdag um vikuna, sparing í brennievni (bensin og olju), minni slit á vegir og akfør, og færri ferðsluóhapp. Harafturat verður talan um minni dálking av umhvørvi og náttúru.

Skálafjarðartunnilin eigur at verða gjørdur so skjótt sum gjørligt. Hetta verður til stórt gagn fyri tey ferðandi, vinnulívið og samfelagið – tí hastar tað at gera Skálafjarðartunnilin.

Eg fari áhaldandi at stríðast fyri, at Skálafjarðartunnilin hesaferð gerst veruleiki.